

การจัดการ โรคและแมลงศัตรูทุเรียน

ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช
จังหวัดสงขลา

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากการเกษตรที่ 5 จังหวัดสงขลา
กรมส่งเสริมการเกษตร

คำนำ

ทุเรียน เป็นผลไม้ที่คนไทยยกย่องให้เป็นราชาแห่งผลไม้ทั้งปวง (King of Fruits) นอกจากจะเป็นที่นิยมรับประทานของคนไทยแล้วยังเป็นผลไม้ที่ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว และชาวต่างชาติด้วย ทำให้การบริโภคทุเรียนนั้นในแต่ละปีมีปริมาณสูง รวมถึงมีการส่งออกทุเรียนไปต่างประเทศในปริมาณมาก และความต้องการการบริโภคทุเรียนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เกษตรกรหันมาปลูกมากขึ้นในทั่วทุกภาคของประเทศไทย

ปัญหาในการปลูกทุเรียนที่สำคัญปัญหาหนึ่งคือ **ศัตรูทุเรียน** โรคและแมลงที่เป็นศัตรูพืชที่ระบาดทำลายทุเรียน บางชนิดทำให้ต้นทุเรียนตาย บางชนิดทำให้ผลพลิตลดลง และบางชนิดทำให้ผลพลิตไม่มีคุณภาพหรือผลพลิตเสียหายจนไม่สามารถรับประทานได้ ศัตรูพืชบางชนิดส่งผลต่อการส่งออกทุเรียนไปยังต่างประเทศ บางประเทศใช้เป็นเงื่อนไขในการนำเข้า บางประเทศใช้เป็นเงื่อนไขในการกำหนดกักกันทางการค้า

เอกสารวิชาการของ **การขจัดศัตรูโรคและแมลงศัตรูทุเรียน** ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรใช้เฝ้าระวังและป้องกันศัตรูพืชที่สำคัญและนำเกษตรกรในภาคการปลูกทุเรียนให้เกษตรกรสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติในการผลิตทุเรียนคุณภาพดีให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ คณะผู้จัดทำขอขอบคุนแด่แหล่งข้อมูลและผลงานวิจัยต่างๆ รวมถึงภาพประกอบที่แสดงในเอกสารฉบับนี้ หากมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมขอได้โปรดแจ้งให้ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดสงขลาทราบ เพื่อนำไปปรับปรุงในการจัดทำครั้งต่อไป และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้จะประโยชน์ในการผลิตทุเรียนที่มีคุณภาพ พลอตมายจากศัตรูพืชและสาธิต

คณะผู้จัดทำ
มิถุนายน 2562

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทนำ	3
โรคที่สำคัญของทุเรียน	5
โรคชากาเน่าโคนเน่า	6
โรคใบด่าง	21
โรคราสีชมพู	27
แมลงศัตรูที่สำคัญของทุเรียน	33
หนอนเจาะเมล็ดทุเรียน	34
หนอนเจาะผลทุเรียน	45
ด้วงหนวดยาวเจาะลำต้น	56
มอดเจาะลำต้น	62
เพลี้ยไก่ไข่	66
เพลี้ยไฟ	72
ไรแดง	77
ปฏิทินการจัดการศัตรูทุเรียน	82
ตามระยะการเจริญเติบโต	
เอกสารอ้างอิง	83

บทนำ

ทุเรียน (Durian) มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Durio zibethinus* Murray เป็นพืชในวงศ์ Bombacaceae เป็นพืชที่ชอบอากาศร้อนชื้น อุณหภูมิที่เหมาะสมสำหรับทุเรียนอยู่ในช่วง 25-30 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์ 75-85% ปริมาณน้ำฝนไม่น้อยกว่า 2,000 มิลลิเมตร/ปี ช่วงแสงต่อเนื่องไม่เกิน 3 เดือน ชอบดินร่วน หรือร่วนปนทราย มีการระบายน้ำได้ดี ความชื้นในดินแตกต่างกัน 5.5-6.5

ทุเรียนเป็นไม้ผลยืนต้น ลำต้นตรง ไม่มีการผลัดใบ ทรงพุ่มแผ่กว้าง ต้นที่ปลูกจากเมล็ด สูง 25-50 เมตร ส่วนต้นที่ปลูกจากท่อนชำสูงถึง 8-12 เมตร ทุเรียนเป็นพันธุ์ไม้ที่มีรากหาอาหารตามบริเวณจนถึงระดับ 50 เซนติเมตร มีรากพิเศษที่เกิดจากบริเวณโคนต้นอยู่มากมายตามบริเวณโคน แต่ปกคลุมมาลึกลงใต้ดินชานเรียกว่า “รากตะขาบ” รากแก้วของทุเรียนทำหน้าที่ยึดลำต้น มีรากฝอยเป็นรากหาอาหาร ต้นแตกกิ่งเป็นมุมแหลม ปลายกิ่งตั้งกระชากกิ่งกลางลำต้นขึ้นไป เปลือกชั้นนอกของลำต้นสีเทาแก่ ผิวขรุขระหลุดลอกออกเป็นสะเก็ด ไม่มียาง ใบเป็นใบเดี่ยวเกิดกระชากทั่วกิ่ง เกิดเป็นคู่อยู่ตรงกันข้ามระนาบเดียวกัน ก้านใบกลม ยาว 2-4 เซนติเมตร แผ่นใบรูปไข่ ปลายใบเรียวแหลมยาว 8-20 เซนติเมตร กว้าง 4-6 เซนติเมตร ผิวใบเรียบสีนํ้าเงินวาว ใบดกหนา มีสีเขียว กิ่งใบมีสีน้ำตาล เส้นใบด้านล่างนูนเด่น ขอบใบเรียบ

ดอกเป็นดอกช่อ มี 1-8 ดอก บนกิ่งเดียวกันมี 3-30 ช่อ ลักษณะดอก
 สมบุษย์เพศ ลักษณะดอกคล้ายมะม่วง กลีบเลี้ยงอยู่ชั้นนอกสุดมีสีเขียว
 อมน้ำตาล หุ้มดอกไว้มีติ่งติดโดยไม่มีกาบแบ่งกลีบ เมื่อดอกใกล้แย้มช่อดอก
 ออกเป็นสองหรือสามกลีบ กลีบของลักษณะคล้ายหม้อตาลโตนดอยู่ถัดเข้าไป
 ขากกลีบเลี้ยง กลีบดอกสีขาวนวลมี 5 กลีบ เกสรตัวผู้มี 5 ช่อ ประกอบด้วย
 ก้านเกสร 5-8 อัน โดยทั่วไปจะให้น้ำหวานเมื่อมีอายุ 4-5 ปี ผลจะออกตาม
 กิ่งและชะง่อนกิ่งหลังอากาศหนาวไปแล้ว 3 เดือน ผลสุกจะมีสีเขียว เมื่อสุกมีสี
 ีหนามแหลมแข็งเป็นรูปปิรามิดตลอดผล เมื่อแก่ผลมีสีเขียว เมื่อสุกมีสี
 ีน้ำตาลอ่อน แตกตามแต่ละส่วนของผลเรียกเป็นพู เนื้อในมีตั้งแต่สีเหลืองอ่อน
 เหลืองเข้มไปจนถึงแดง เนื้อในมีทั้งอ่อนหึงแข็ง มีรสหวาน เมล็ดมีเยื่อหุ้ม กลมรี
 เปลือกหุ้มสีน้ำตาลปนเขียว เนื้อในเมล็ดสีขาว รสชาติฝาด

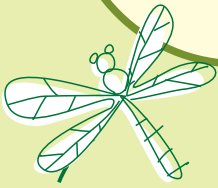
โรคสำคัญ ของทุเรียน

โรดราภเน่า โคนเน่า

เกิดจากเชื้อราไฟทอปทอซ

Phytophthora palmivora

เชื้อรา *Phytophthora* สร้าง
 sporangium ภายในมี zoospores
 ซึ่งมี Flagella ว่ายน้ำได้

เชื้อรา *Phytophthora* สามารถแพร่กระจาย
 ได้หลายช่องทาง เช่น น้ำ ลม
 ติดไปกับสิ่งมีชีวิตต่างๆ ที่สัมผัสเชื้อ เป็นต้น

ลักษณะอาการ

หากทำสายที่รวมพลย
ปลายยตแต่
ไปหมดของ ไม่สดีใส่

หาคำพาลายที่รากไทรใหญ่
ไปหมกขี้ตมใส่ดิน
แล้วตากแดดแห้ง
แล้วไปหั่นยาว
หาคำพาลายทิ้ง

เนื้อหยาบเข้าทำสายที่หยาบ
ทำให้หยาบเน่าเป็นสีน้ำตาล
เปลือกหยาบถึงลอกได้ง่าย

ลักษณะอาการ

เชื้อโรคลุกลามไปลำต้น
เกิดตุ่มน้ำ มีเชื้อราไหลเยิ้ม
เนื้อไม้เป็นสีน้ำตาลแดง

ใบดำน เหลืองซีด ไม่สดชื่น
ขาดน้ำใบร่วง และยืนต้นตาย

บางครั้งเชื้อโรคเข้าทำลายที่ลำต้น
หรือกิ่งโดยตรง จะเห็นอาการใบสีสด
ไม่สดใส ใบเหลืองเป็นบางกิ่ง

หากเชื้อโรคเข้าทำลาย
ที่ใบโดยตรง ใบดำน้ำ
ตายหนึ่ง คล้ายน้ำร้อนลวก
ต่อมาใบไหม้และ
แห้งคาต้น

หากมีกาช
ติดเชื้อที่ผล
จะทำให้ผลเน่า

การจัดการ

1. ปรับสภาพสวนไม่ให้เชื้ออัมพาตต่อเชื้อโรค

- ◆ อย่งำให้น้ำทั้งแฉะ บริเวณโคนต้น โดยการขุดร่องระบายน้ำ

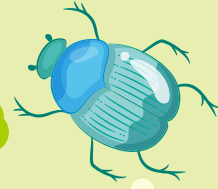

- ◆ ตัดแต่งทรงพุ่มให้โปร่ง เพื่อให้อากาศถ่ายเท และเก็บส่วนที่เป็นโรคนำไปเผาทำลาย

◆ กำจัดวัชพืชบริเวณโคนต้น

◆ ไม่นำเครื่องจักรหรือสัตว์เลี้ยง
ลงเหยียบบ่มบริเวณทรงพุ่ม

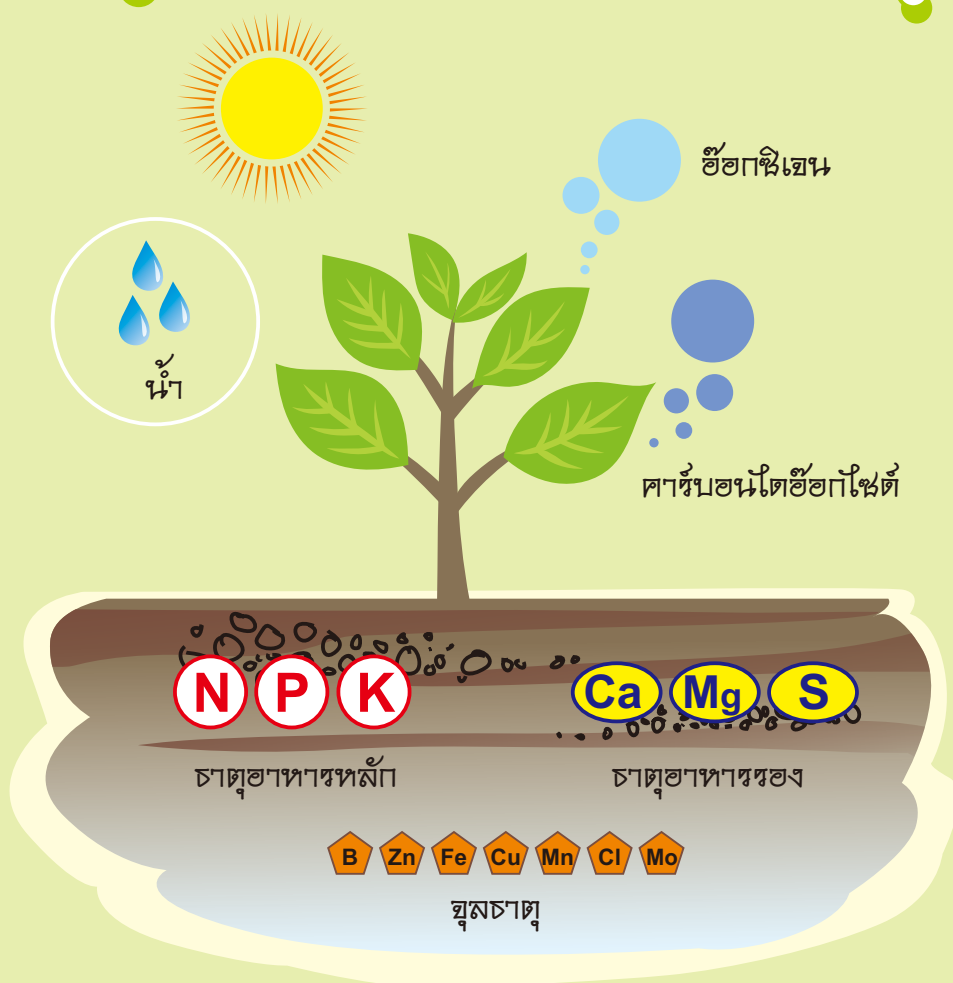

◆ ปรับ pH ดิน ให้อยู่ระหว่าง
5.5-6.5 เช่น ใส่ปูนขาว หรือ โดโลไมท์
ในดินที่มีความเป็นด่าง

การจัดการ

2. บำรุงต้นไม้แข็งแรง ให้นกเรียนรู้ได้รับน้ำ อากาศ และธาตุอาหาร อย่างเหมาะสม

การจัดการ

3. สำรวจสถานการณ์ศัตรูพืชอย่างสม่ำเสมอ

- ◆ สำรวจติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช
สัปดาห์ละ 1 ครั้งๆละ 10 จุด
ตลอดฤดูกาล
- ◆ แปลงสำรวจควรมีขนาด 3 ไร่ขึ้นไป

สำรวจ
ตราชวนับศัตรูพืช
ศัตรูพืชชนิดต่างๆ
และส่วนของพืช
ที่ถูกทำลาย
อย่างสม่ำเสมอ

ติดตาม
ความเคลื่อนไหว
ของสภาพ
ดินฟ้าอากาศ

ประเมิน
ประสิทธิภาพ
ศัตรูพืชชนิดต่างๆ
ในทางควบคุม
ศัตรูพืช

วิเคราะห์
สถานการณ์
ศัตรูพืช

การจัดการ

4. ลดปริมาณเชื้อโรคในดินและบริเวณที่เกิดโรค

◆ ใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา (*Trichoderma harzianum*)

- ตากปุ๋ยหมักบริเวณที่เป็นโรค ใช้ไตรโคเดอร์มา 250 กรัม ตินแดง $\frac{1}{2}$ กก. น้ำ 1 ลิตร ผสมกันทาบริเวณแผล

- ใช้ส่วนผสมสมได้สโรเคเตอชั่มมา ปดิวณเอนเอนตั้น
หอบพทหงพุ่ม อัดหฐา 50 กก/ม/ตาทหางเมตห
ทพ 4-6 เดือน

ปุ๋ยอินทียุ้ย
100 กก.

ไคโรลเเคอชั่ม
1 กก.

ร่ำสะเือยด
4 กก.

- ชดได้สโรเคเดอชู่มา บดิเวณเคอนตันชอบทงพุ่ม
อัตรา 5-10 ลิตร/ต้นๆ ทุก 1-3 เดือน
- ฉีดพ่นได้สโรเคเดอชู่มา ทัวต้น เมื่อส่าชวชพบผลเน่า

ได้สโรเคเดอชู่มา 1 กก.

น้ำ 200 ลิตร

◆ ใช้เชื้อบาซิลลัส ซับทีลิส (*Bacillus subtilis* : Bs)

- สูตร Bs ปริมาณโคนต้นหรือพุ่ม
อัตรา 50 กรัม/น้ำ 20 ลิตร 5-10 ลิตร/ต้น
ทุก 1-3 เดือน

◆ ใช้สารเคมี เมื่อมีอาการรุนแรง เช่น
เมตาแลกซิล ฟอสเวทิกอลอมิเนียม โพลีอาร์ฟอส

- ฉีดสารเคมีโพสิอาดีฟอส ผสมน้ำสะอาด
อัตรา 1:1 ฉีดเข้าลำต้น 20 ฉีด

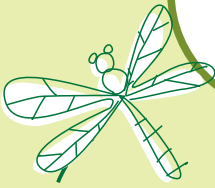

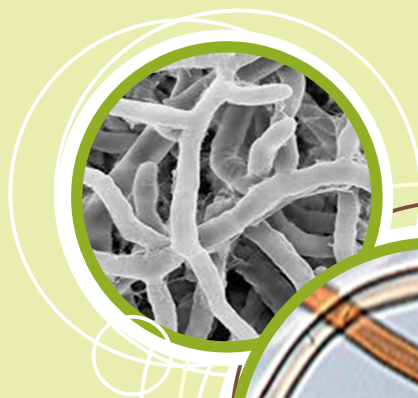
โรคใบติด

เกิดจาก
เชื้อราไรซอกโทเนีย

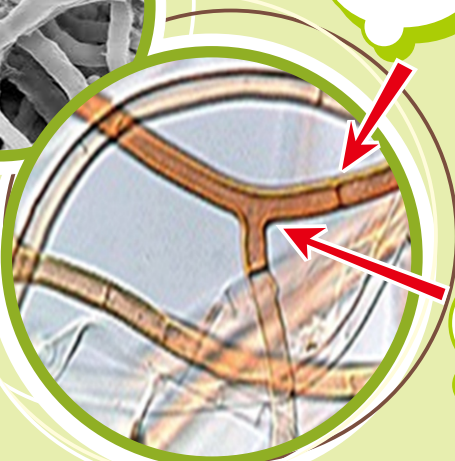
Rhizoctonia solani

เส้นใยเชื้อรามีพนักกัน

เส้นใยแตก
สาขาในลักษณะ
ตั้งฉาก

การขยายพันธุ์ส่วนใหญ่มักเกิดโดยการที่เส้นใยเชื้อราอัดแน่น
รวมกันเป็นเม็ด คล้ายเมล็ดตักทาต เรียกว่า
เม็ดสเคลอโรเทียม (*sclerotium*) มีอายุอยู่ในดินหรือในพืช
ได้นานหลายปี เมื่อสภาพแวดล้อมเหมาะสม
จะงอกเข้าทำลายพืชได้

ลักษณะอาการ

ใบมีหรือยดคล้ายตุ่ม
น้ำหรือหนอง
ขอบแผลสีไม่แน่นอน
อาการอาจเห็นที่
ปลายใบ กลางใบ
หรือโคนใบ

อาการลุกลามจน
เป็นทั้งใบ
เห็นเส้นใยสีขาวมวน
ปกคลุม
ยึดใบให้ติดกัน

ใบร่วงในที่สุด
ซึ่งเส้นใยของเชื้อราบนใบ
จะเป็นแหล่งสะสมเชื้อ
และระบาดต่อไป

การจัดการ

1. ปรับสภาพสวนไม้ให้เอื้ออำนวยต่อเชื้อโรค

- ◆ ตัดแต่งทรงพุ่มไม้ให้โปร่ง เพื่อให้อากาศถ่ายเท และเก็บส่วนที่เป็นโรค และเก็บใบทุกเรือน ที่ติดโรคร่วงหล่นลงพื้น นำไปเผาทำลาย

การจัดการ

2. ไม่ควรปลูกทุเรียนให้ชิดกันเกินไป
เพราะจะทำให้ทรงพุ่มชนกัน
เกิดโรคติดต่อกันได้ง่าย

การจัดการ

3. ช่วงฤดูฝนหรือช่วงที่มีความชื้นสูง
ฉีดพ่นทรงพุ่มด้วยเชื้อราไตรโคเดอร์มา
หรือเชื้อ Bs ทุก 7-15 วัน

โรดราสีชมพู

เกิดจาก
เชื้อราในดิน

Corticium salmonicolor

ลักษณะอาการ

เชื้อราเจริญเติบโตในกิ่งและง่ามกิ่ง
หรือลำต้น เดิมต้นจะเห็นเส้นใย
สีขาว เมื่ออายุมากขึ้นจะเปลี่ยน
เป็นสีชมพู

กิ่งและลำต้น
เปลือกพุ่มสน
เนื้อไม้ภายใน
เป็นสีน้ำตาล

กิ่งที่เป็นโรค
ใบเหี่ยวแห้ง
หากเป็นรอบกิ่ง
กิ่งจะแห้งตาย

การจัดการ

1. ปรับสภาพสวนไม้ให้เอื้ออำนวยต่อเชื้อโรค

- ◆ ตัดแต่งทรงพุ่มไม้ให้โปร่ง เพื่อให้อากาศถ่ายเท และเก็บส่วนที่เป็นโรคและเก็บใบที่ร่วงโรยที่ติดโรคร่วงหล่นลงพื้น นำไปเผาทำลาย

การจัดการ

2. ช่วงฤดูฝนหรือช่วงที่มีความชื้นสูง
ฉีดพ่นทรงพุ่มด้วยเชื้อราไตรโคเดอร์มา หรือเชื้อ Bs
ทุก 7-15 วัน เพื่อป้องกันการเกิดโรค และทุก 3-7 วัน
เพื่อป้องกันการระบาดของเชื้อเกิดโรค

การจัดการ

3.อาการรุนแรง ใช้สารเคมี Copper oxychloride ฉีดพ่น

แมลงศัตรูพืช ที่สำคัญ ของทุเรียน

หนอน
เจาะเมล็ดทุเรียน

Mudaria luteileprosa

ผีเสื้อกลางคืน
วงศ์ Noctuidae

สันนิษฐานว่าเดิมระบาดในประเทศมาเลเซีย
ซึ่งมีชื่อเรียกว่า **หนอนมาเลง** แล้วระบาด
ข้ามภาคได้ไปยังภาคตะวันออก
เกษตรกรจึงเรียกว่า **หนอนใต้**
ในหลวงเก็บเกี่ยวผลผลิต หนอนจะเกาะ
ชอกชากผล ทำให้เกิดตุ่มที่ผล
บางคนจึงเรียกว่า **หนอนรุ**

วงจรชีวิต

หลังฝนตกหนัก
ต่อเนื่องผีเสื้อจะ
ฟักออกจากดักแด้
ผสมพันธุ์
และวางไข่

ผีเสื้อวางไข่เป็น
ฟองเดี่ยว ตละต
อายุขัย วางไข่ได้
100-200 ฟอง

ตัวเต็มวัย
7-10 วัน

ดักแด้
1-9 เดือน

หนอนขบขบมา
เข้าดักแด้ในดิน
ลึกประมาณ 15 ซม.

หนอน 38 วัน

ไข่ 2-3 วัน

หนอนเจาะเข้าไป
กัดกินภายในเมล็ด
จนโตเต็มที

ผีเสื้อวางไข่ที่ร่อนหนาม
เมื่อหนอนฟักจะเจาะเข้าไปกัดกิน
ภายในเมล็ดจนโตเต็มที่
ขนาดประมาณ 4 ซม.
จึงเจาะออกมาเข้าตักแต่ในดิน

ความเสียหายเกิดจากหนอน
ถ่ายมูลออกมา
ทำให้เนื้อทุเรียนเปรี้ยวเปลี่ยน

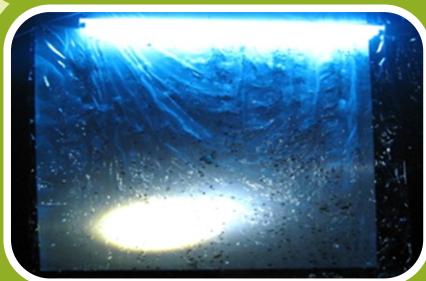
ความสูญเสียในการส่งออก
คือหนอนเจาะออกมา
ระหว่างขนส่ง และผู้บริโภค
พบหนอนหรือรอยเปลี่ยน
ทำให้ถูกกักกันไม่ให้
ส่งไปขายยังประเทศ
ปลายทาง

ดูที่หนอนเจาะออกมา
จะมีขุยสีขาวปนส้มติดอยู่

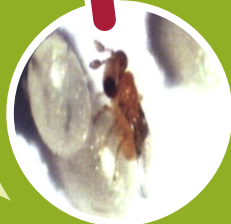
การจัดการ

1. วางกับดักแสงไฟเมื่อเริ่มออกดอก
วางตั้งแต่ 21.00 น. เพื่อดูปริมาณผีเสื้อ

- ◆ ตรวจสอบทุก 2-3 วัน พบผีเสื้อ 1 ตัว
ให้ตรวจดูไข่ที่ร่องขนาน เก็บทำกลาง
และปล่อยแตนเบียนไข่ไตรโคแกรมมา

◆ ฉีดพ่นสารที่ฉีกละลื่น เช่น
สารสะเดา น้ำส้มควันไม้
เพื่อไล่ผีเสื้อไม่ให้เข้ามาวางไข่

การจัดการ

2. ทำความสะอาดสวน
เก็บผลที่ร่วงหล่น
ไปทำลาย

- ◆ ใช้เชื้อราชีวเวอเรีย หรือเชื้อราเมตาโรเซียม หรือไส้เดือนฝอย นำนหรืรดลงดิน ใหนักทั้งสวน หลังตัดแต่งกิ่งและช่วงติดผล

เชื้อราชีวเวอเรีย

1-2 กก./ไร่

ไส้เดือนฝอย

5-10 ช่อ/ไร่

เชื้อราเมตาโรเซียม

1-2 กก./ไร่

การจัดการ

3. น่อผลดัวงดุงพลาสดักสีาวรุ่นขนาด 40x75 ซม. เจาะรูกันดุง ก่อนน่อผลต้อง ตรวจดูว่าไม่มีแมลงหรือไข่แมลงติดที่ผล น่อผลตั้งแต่ผลทุเรีงนออายุ 6 สัปดาห์ น่อผลไปจนเก็บเก็บงว

ก่อนห่อผลอาจฉีดพ่นด้วย chlorpyrifos หรือ carbaryl เพื่อฆ่าแมลงที่ติดที่ผล

หรือ

ฉีดพ่น lamdacyhalothin หรือ
cypermethrin+fosalone
ในช่วงอายุผลทุเรียน 6-10 สัปดาห์
สัปดาห์ ละ 1 ครั้ง รวม 5 ครั้ง
จากนั้นเลือกห่อผลที่ต้องการเก็บไว้
โดยห่อด้วยถุงพลาสติกสีขาวขุ่น
ขนาด 40x75 ซม. เขย่าถุงก่อน
ก่อนห่อผลต้องตรวจสอบว่าไม่มีแมลง
หรือไข่แมลงติดที่ผล
ห่อผลไปจนเก็บเกี่ยว

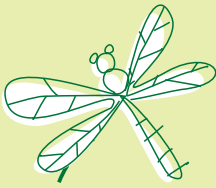
งดฉีดพ่นสารเคมีก่อนเก็บเกี่ยว
อย่างน้อย 14 วัน

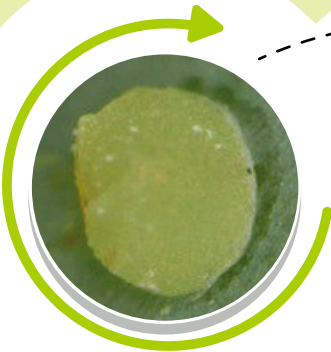
หนอน เจาะผลทุเรียน

Conogethes punctiferalis

ผีเสื้อกลางคืน
วงศ์ pyralidae

หิวสีน้ำตาล ตัวสีน้ำตาล
และมีจุดสีดําทั่วลำตัว

ไข่ 3-4 วัน

หนอน 12-13 วัน

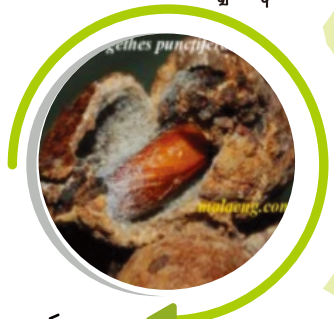
วงจรชีวิต

ตัวเต็มวัย มีปีกทั้ง 2 คู่
สีเหลือง และมีจุดสีดํา
กระจายทั่วปีก

เข้าตักแต่ระหว่าง
พ่นน้ำลายเย็บ โดย
มีใยและมูลหุ้มตัว

ตัวเต็มวัย 10-18 วัน

ตักแต่ 7-9 วัน

ผีเสื้อวางไข่ที่ผิวผลทุเรียน
โดยเฉพาะบริเวณผล
ที่อยู่ติดกัน

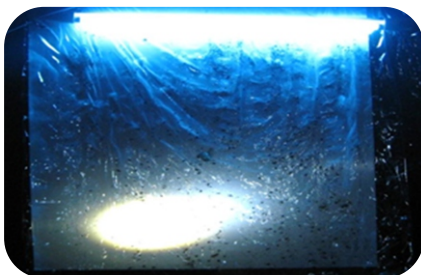
เมื่อหนอนฟัก
จะกัดกินผิวเปลือก
ถ่ายมูลทำรัง
อยู่ที่เปลือก

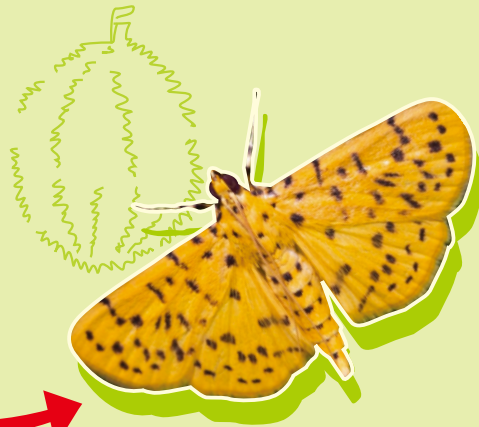
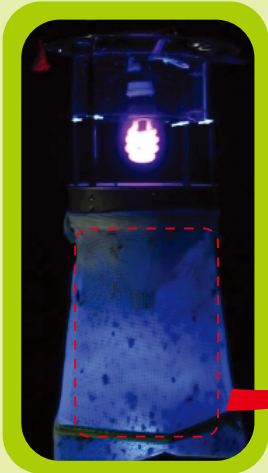
หนอนโตจะเจาะเข้าไปกินภายใน
อาจกัดกินถึงเนื้อผล ทำให้ผลเน่า
มีน้ำไหลเยิ้ม และเหม็น

การจัดการ

1. วางกับดักแสงไฟเมื่อเริ่มติดผล วางตั้งแต่
หัวดำ เพื่อดูปริมาณผีเสื้อ

ตรวจนับทุก 2-3 วัน พบผีเสื้อ 1 ตัว ให้ตรวจดูไข่
ที่ผิวเปลือก เก็บทำลาย และปล่อยแตนเบียนไข่
ไตรโคเทแกรมมา

ฉีดพ่นสารที่มีกลิ่น เช่น
สารสะเดา น้ำส้มควันไม้
เพื่อไล่ผีเสื้อไม่ให้เข้ามา
วางไข่

การจัดการ

2. ใช้กระดาษแข็งหรือก๊วยไม้
ดัดแปลงที่สมบูรณ์ติดกันเป็นตุ้ม
เพื่อป้องกันการวางไข่ของผีเสื้อ

การจัดการ

3. ทำลาจหนอนและดักด้ว

- ◆ เก็บทำลาจ
- ◆ ปล้องแทนเบ้งหนบราดอน
Bracon hebitor

การจัดการ

4. ทำความสะอาดสวน เก็บผลที่ร่วงหล่นไปทำปุ๋ย

การจัดการ

5. น่อผลดัวงดุงพลาสตึกสีขาวุ่น
ขนาด 40x75 ซม. เจาะรูกันดุง
ก่อนน่อผลต้องตรวดูวักไม่มีแมลง
หรือไข่แมลงติดที่ผล น่อผลตั้งแต่
ผลกูเร็งนออายุ 6 สัปดาห์
น่อผลไปจนเก็บเก็ว

ก่อนน่อผลอว จักพ่นดัวง chlorpyrifos
หรือ carbaryl เพื่อฆ่าแมลงที่ติดที่ผล

หรือ

ฉีดพ่น lamdacyhalothin หรือ

cypermethrin+fosalone

ในช่วงอายุผลทุเรียน 6-10 สัปดาห์

สัปดาห์ ละ 1 ครั้ง รวม 5 ครั้ง

จากนั้นเลือกน่อผลที่ต้องการเก็บไว้

โดยน่อด้วยถุงพลาสติกสีทึบๆ

ขนาด 40x75 ซม. เจาะรูกันถุง

ก่อนน่อผลต้องตรวจดูว่าไม่มี

แมลงหรือไข่แมลงติดที่ผล

น่อผลไปจนเก็บเกี่ยว

งดฉีดพ่นสารเคมีก่อนเก็บเกี่ยว

อย่างน้อย 14 วัน

การจัดการ

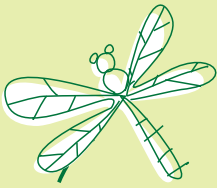
5. ฉีดพ่นด้วยสารเคมี lamdacyhalothin หรือ carbosulfan เมื่อผลดุกทำกลาง มากกว่า 10% โดยพ่นเฉพาะส่วน ผลทุเรียนที่พบการทำกลางของ นหนอนเจาะผล สำหรับในแหล่งที่มี การระบาดของให้พ่นหลังจากทุเรียนติดผล แล้ว 1 เดือน 3-4 ครั้ง ทุก 20 วัน

งดฉีดพ่นสารเคมี ก่อนเก็บเกี่ยว 14 วัน

ด้วงหนวดยาว เจาะลำต้น

Batocera rufomaculata

ด้วงหนวดยาว
วงศ์ Cerambycidae

วงจรชีวิต

ตัวเต็มวัย > 6 เดือน

ไข่ 7 - 14 วัน

หนอน 280 วัน

ดักแด้ 17 วัน

ตัวเต็มวัยกัดเปลือกไม้ที่ลำต้น
หรือ กิ่งขนาดใหญ่ เป็นแผลลึกๆ
แล้ววางไข่ใต้เปลือกไม้ ในตอไม้กลางคืน
และชอบวางไข่ลำต้นเดิม

หนอนกัดกินจนไม้เปื่อยไปตาม
เปลือกไม้ด้านใน อาจครีบก้นตอนต้น
ทำลายท่อน้ำท่ออาหาร
ต้นทุกวัยจนพายุพัดโค่นล้ม ยืนต้นตาย

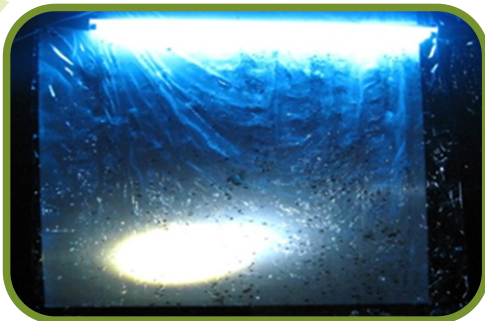

หนอนเจาะเข้าเนื้อไม้ ทดตัวและ
เข้าตักแต่ ผนังหลอดตักแต่สีเหลือง
สีเข้มขึ้นเมื่ออายุมากขึ้น

การจัดการ

1. วางกับดักแสงไฟตั้งแต่ 19:00 น.เป็นต้นไป

การจัดการ

2. ใช้ตาข่ายตาดีพันหลวมๆ รอบต้นทุเรียน เพื่อป้องกันการวางไข่
3. ตัดต้นทุเรียนที่ถูกทำลายลงรุนแรงจนไม่ให้ผลิต น้ำไปเผาทำลาย เพื่อลดแหล่งขยายพันธุ์
4. ตรวจต้นทุเรียนสม่ำเสมอ สังเกตร่องแผลวางไข่ และการทำลายของหนอน ให้เก็บออกไปทำลาย

การจัดการ

5. ใช้ไส้เดือนฝอย หรือสารเคมี จัดไว้ใน
รูนอน ปิดด้วยดินเหนียวหรือ ดินน้ำมัน
หรือใช้แก๊ส calcium carbide
ใส่ในรู ปิดด้วยดินเหนียวหรือดินน้ำมัน

6. แผลงที่มีการระบาด พ่นด้วย imidacloprid
หรือ acetamiprid หรือ thiamethoxam
ให้โชกลำต้นและกิ่งใหญ่ 2 ครั้ง ห่างกัน 14 วัน
หากระบาดมากต้องพ่นทุก 3 เดือน

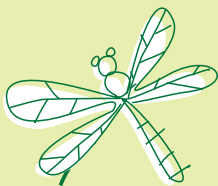
ลักษณะหนอนที่ตาย
เนื่องจากถูกสารเคมี

มอดเจาะลำต้น

Xyleborus fornicatus

ด้วง

วงศ์ Scolytidae

ตัวเต็มวัยเพศเมีย
ใหญ่กว่าเพศผู้ 10 เท่า

วางไข่เป็นกลุ่ม 5-8 ฟอง
วางไข่ได้ 30-50 ฟอง

เข้าตักแต่มาอยู่ในรูหนอน

หนอนหาคีย์กัดกินมาอยู่ใน

ตัวเต็มวัยจะตามโคนต้นและโคนกิ่ง
ที่เป็นโรคโคนเน่า เข้าไปกัดกินภายใน
ทำให้เห็นรูพุงจำนวนมาก

ตัวเต็มวัยผสมพันธุ์และวางไข่ภายใน
ท่อน้ำตกินเชื้อราเติบโตและเข้าดักแด้
อยู่ภายใน

การจัดการ

1. ตรวจสอบทุเรียนสม่ำเสมอ
พบกิ่งที่ถูกมอดเจาะ
ให้ตัดไปเผาทำลาย

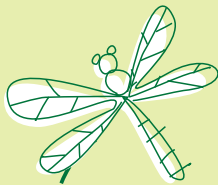
2. ส่วนที่ตัดเผาไม่ได้ ใช้สารเคมี
chlorpyrifos ฉีดพ่นตามลำต้น
และกิ่ง

เพลี้ยไก่แจ้

Allocaridala malayensis

เพลี้ย
วงศ์ Psyllidae

วางไข่เป็นกลุ่ม
ในเนื้อเยื่อใบๆเดียว
5-14 ฟอง

ตัวเต็มวัย

ไข่

วงจรชีวิต

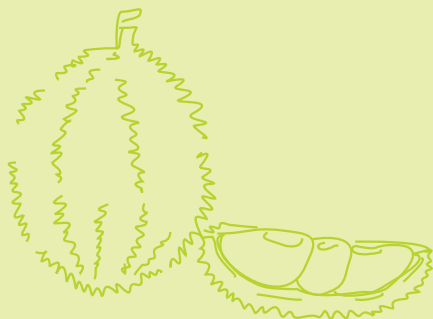

ตัวอ่อน

ตัวอ่อนเมื่ออายุมากขึ้น
จะมีปุยสีขาวหุ้มลำตัว

ตัวอ่อนและตัวเต็มวัย
ดูดกินน้ำเลี้ยงจากใบอ่อน
ทำให้ใบเหี่ยวแห้ง
หากระบาดมากไปจะร่วง
และยอดแห้งตาย

การจัดการ

1. กระตุ้นให้ทุเรียนแตกใบอ่อน
พร้อมกัน

2. วางกับดักกาเหมาในช่วงแตกใบอ่อน

การจัดการ

3. ปล่องและอนุรักษัตตรูธรรมชาติ
เช่น ดักงเต่าตัวน้ำ
และ แมลงช้างปีกใส

การจัดการ

4. ฉีดพ่นด้วยเชื้อราบีวเวอเรีย
อัตรา 250 กรัม/น้ำ 20 ลิตร
เมื่อยอดถูกทำลายมากกว่า 30%

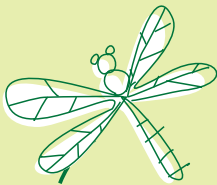

5. ฉีดพ่นด้วยสารเคมี lamdacyhalothin
หรือ carbosulfan เมื่อต้นทุเรียนส่วนใหญ่
แตกใบอ่อน

เพลี้ยไฟ

Scirtothrips spp

เพลี้ยไฟพริก
วงศ์ Thripidae

วงจรชีวิต

ไข่เพลี้ยไฟ
(3-4 วัน)

เพลี้ยไฟโตเต็มวัย
(14-24 วัน)

ตัวอ่อนเพลี้ยไฟ
(4-5 วัน)

ตักแต้เพลี้ยไฟ
(3-5 วัน)

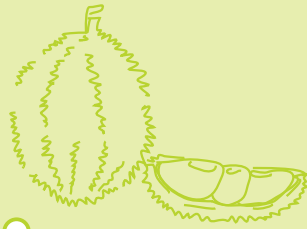

ตัวอ่อนเพลี้ยไฟ
จะเข้าทำลายพืช

เพลี้ยไฟโตเต็มวัย
จะเข้าทำลายพืช

ตัวอ่อนและตัวเต็มวัย
ดูดกินน้ำเลี้ยงจากใบอ่อน
ทำให้ใบหงิกงอ

ทำลายดอกทำให้การผสมเกสรไม่
สมบูรณ์ ทำลายพลอ่อนอยู่ตามซอกหนาม
ทำให้หนามติดกัน หักหรือหนามขึ้น ชาติตก

การจัดการ

1. พ่นน้ำ 1-2 ชั่วโมงต่อวัน
ในฤดูแล้ง ให้ใบเปียกโชก
ทั่วทรงพุ่ม

การจัดการ

2. ซีดฟันท่วงเชื้อราบิวเวอเรีย
อัตรา 250 กรัม/น้ำ 20 ลิตร
หรือเชื้อราไอซาเรีย
ป้องกันการระบาด

3. ซีดฟันท่วงสารเคมี
อิมิดาโคลพริด หรือ
อะบาเมกติน เมื่อเพลี้ยไฟระบาด **ห้ามใช้ติดต่อกันเกิน 2 ครั้ง** เพราะจะทำให้ดีองขา

ไรแดง

Eutetranychus africanus

ไรแดงขาพดิก้าน
วงศ์ Tetranychidae

ตัวอ่อนและตัวเต็มวัยดูดกินน้ำเลี้ยง
บริเวณหน้าใบ ทำให้เกิดจุดประสีขาว
กระจายทั่วไป

การจัดการ

1. ให้ป้องกันกำจัดในระยะฝนทิ้งช่วง
อากาศแห้ง และมีลมพัดแรง

2. ใช้สารเคมีกำจัดไร เช่น
พอร์พาร์ไทด์ อะมิทราซ
ห้ามใช้ติดต่อกันเกิน 2 ครั้ง
เพราะจะทำให้ดื้อยา

การจัดการ

3. ปล่องศัตรูธรรมชาติ เช่น
ไรตัวน้ำ ตัวงเต่าตัวน้ำ
และแมลงช้างปีกใส

การจัดการ

4. ฉีดพ่นด้วยเชื้อราบีวเวอเรีย
อัตรา 250 กรัม/น้ำ 20 ลิตร
หรือเชื้อราไอซาเรีย
ป้องกันการระบาด

ปฏิทินการขจัดกาชศัตรูพืชเขียนตามระยะการเจริญเติบโต

	แตกใบอ่อน -ใบแก่ (เดือนที่ 1-4)	ช่อดอก -ติดผลเล็ก (เดือนที่ 5-6)	พัฒนาผล	ผลแก่ -เก็บเกี่ยว (เดือนที่ 9-12)
โรคพืช	รากเน่าโคนเน่า ราใบติด ราสีชมพู	รากเน่าโคนเน่า	รากเน่าโคนเน่า ผลเน่า	รากเน่าโคนเน่า ราใบติด ราสีชมพู ผลเน่า
แมลง ศัตรูพืช	เพลี้ยไฟ เพลี้ยไก่แจ้ หนอนสวนดั่งวง หนอนขยยาว เขาสำตัน	เพลี้ยไฟ หนอนสวนดั่งวง หนอนขยยาว เขาสำตัน	เพลี้ยไฟ หนอนสวนเขาสเมสัด หนอนสวนเขาสผล หนอนสวนดั่งวงหนอนขยยาวเขาสำตัน	
ศัตรูพืช อื่นๆ	ไรแดง			
การขจัดกาช	สำรวจและติดตามสถานการณ์ในพื้นที่ประมาณ 3 ไร่ จำนวน 10 ต้น กระจายทั่วแปลง โดยสำรวจการเกิดโรคและดั่งงกุด้น สำรวจแมลงอื่นๆ ต้นละ 4 กิจๆละ 1 ยอต และสุ่มสำรวจการทำลายที่ผล			
	1. ใช้เชื้อราไตรโคเตอรมาและเชื้อรา เมตาไรเซียมคลุกดิน 2. ฉีดพ่นเชื้อราบีวเวอเรีย 3. ตัดแต่งส่วนที่เป็นโรคหรือสมลง ทำลาย นำไปเผาทำลาย 4. พ่นฟอยหน้าบริเวณทรงพุ่ม 5. ดัก ขั้บ ส้อ ตัวเต็มวัยของแมลง นำออกไปทำลาย 6. อนุรักษ์ศัตรูธรรมษำติ 7. ใช้สารเคมีอย่างถูกต้องตามคำแนะนำ		1. ใช้เชื้อราไตรโคเตอรมาและเชื้อรา เมตาไรเซียมคลุกดิน 2. ท่อผลด้วยถุงพลาสติกสีขาวขุ่น 3. เก็บผลที่เน่าและชวง นำไปเผาทำลาย 4. ตัดแต่งผล ส่ำให้แน่น 5. ดัก ขั้บ ส้อ ตัวเต็มวัยของแมลง นำออกไปทำลาย 6. อนุรักษ์ศัตรูธรรมษำติ 7. ใช้สารเคมีอย่างถูกต้องตาม คำแนะนำ	

เอกสารอ้างอิง

เกตุยงไกร ชำติธูมา, ศุภุต สุทธิธามณ, ศุภันทรชัช สุทธิธามหา, พิเชษฐ เสงวนวิวัฒนวงศ์, วิภาตา ปลลตลชบุรี และสัณณูณิ ศุทธิศา. ม.ป.ป. “หนอนต้งทงทวยาวเอะลัดันที่ สาค์ณูโนหุเรียนและปารปองกันน้ำอัด” ผลงานเด่น 36 ปีกรมวิษัการเกษตร กรมวิษัการเกษตร.

เกตุยงไกร ชำติธูมา, ศุภุต สุทธิธามณ, สัณณูณิ ศุทธิศา, วิภาตา ปลลตลชบุรี, พิเชษฐ เสงวนวิวัฒนวงศ์ และไพศาล ชิตนเลติย. ม.ป.ป. การปองกันน้ำอัดต้งทวยาวเอะลัดันโนหุเรียน. แหล่งที่มา : Facebook กลุ่มงานวิจัยการให้สารปองกันน้ำอัดศัตรูพืช กรมวิษัการเกษตร.

นลินี ศีวาทณ, พชนา ตระกุลสุขชิตน และศิริพร วรกุลดำรงชัย. 2556. “การควบคุมโรคชากเนาโคนหุเรียนโดยให้ใช้รามาณที่ผลิตได้ชากเชื้อ *Bacillus subtilis*” รายงานผลการวิจัยปชชาปี 2556 สำนักวิจัยพัฒนาการชารักขาพืช กรมวิษัการเกษตร.

วัลลิ โสพน และอาชิตยณ ไพเพชร. 2550. คู่มือการให้รวันรายีควบคุมศัตรูพืช. สงขลา : ศูนย์ปหารศัตรูพืชจังหวัดสงขลา.

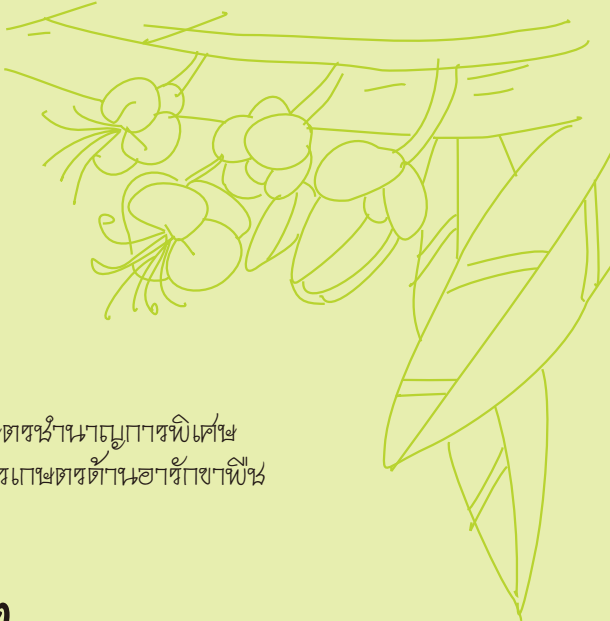
วิเชษฐ คงนุ่น และพินัย ไชยลา. ม.ป.ป. โครงการวิจัยการพัฒนารูปแบบการให้สารปองกันเชื้อราของหนอนเอะลัดันหุเรียนด้วยวิธีทางกายภาพ. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรชิต. (อัดสำเนา)

ศุภุต สุทธิธามณ และมานิตา คงนุ่นสิน. ม.ป.ป. แมลงและโรคศัตรูหุเรียน. สำนักวิจัยพัฒนาการชารักขาพืช กรมวิษัการเกษตร. (อัดสำเนา)

สำรานกรมพืชในประเทศไทย (ฉบับย่อ). 2561. หุเรียน. แหล่งที่มา : <http://www.dnp.go.th/botany/detail.aspx?wordsLinkno=%2012292&words=%E0%B8%97%E0%B8%B8%E0%B9%80%E0%B8%A3%E0%B8%20B5%E0%B8%A2%E0%B8%99&typeword=word>. 23 พฤษภาคม 2561

สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน). ม.ป.ป. หุเรียน. แหล่งที่มา : <http://www.arda.or.th/kasetinfo/south/durian/controller/index.php>.

สมชชิตน ภูโพนลย์. 2554. โรคชากเนาโคนเนาและโรคผลเนาของหุเรียน. ปชชาท : Post Tech.

ผู้เขียนเพียง

นางวัชรี โสพิน

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการพิเศษ
ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช
จังหวัดสงขลา

นางปณญา พวงเกตุ

นายช่างเครื่องกลโรงงาน
ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช
จังหวัดสงขลา

มีข้อเสนอแนะหรือข้อแก้ไขเอกสารวิชาการ
ไปขอติดต่อ

**ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช
จังหวัดสงขลา**

โทร.0 7455 7940

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ pmc06@doae.go.th

**Facebook : ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตร
ด้านอารักขาพืชจังหวัดสงขลา**

ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตร
ด้านอารักขาพืช จังหวัดสงขลา

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากการเกษตรที่ 5
จังหวัดสงขลา

กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
โทร. 0-7455-7940 โทรสาร. 0-7455-7940

E-mail : pmc06@doae.go.th

Facebook : ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดสงขลา

